

TÜRKİYE'DE PETROL SEKTÖRÜ VE TPAO

Türkiye'de petrol

Ülkemizin komşu coğrafyasında dünya toplam petrol rezervlerinin % 65'i bulunmasına, üretiminin ise % 41'inin yapılmasına karşılık, ülkemiz petrol açısından komşuları İran, Irak ve Suriye kadar zengin değildir. Bu durum, ülkemizdeki jeolojik yapının farklılığından kaynaklanmaktadır.

Petrol; nehir, göl, deniz halinde bulunmamaktadır. Üzeri geçirimsiz kayalarla (kil gibi) örtülü, kumtaşı gibi gözenekli rezervuar kaya içerisinde gerekli jeolojik yapıların (KAPAN) gelişmesi ile yeraltında belli yerlerde kapanlanabilmektedir.

Yeryüzündeki bir petrol sızıntısı, yerin binlerce metre altındaki bir jeolojik yapıdan (KAPAN) ve milyonlarca çatlaktan geçerek gelmektedir. Dolayısıyla her sızıntının altında petrol olacağından söz edilemez. Böyle bir kapan, sızıntının olduğu mevkiden yüzlerce kilometre yatay ve binlerce metre düşey mesafede olabilmektedir.

Bu sızıntılar, üzerinde yeterince örtü olmayan ve içerisinde petrolü kapanlamayan rezervuarlardan gelebilir. Bu da ekonomik olmayan bir petrol sahası demektir.

Irak, İran ve Suriye'deki rezervuarların derinliği birkaç yüz metre ile bin metre arasında iken, Türkiye'de bu derinlik üç, dört bin metreye ulaşmaktadır.

Komşu ülkelerde sınırimızdan itibaren düzlüklerin, Türkiye'de ise yüksek dağların başlaması, ülkemizin bu ülkelere göre çok daha fazla jeolojik olaylar yaşadığını göstermektedir.

Bu dağ oluşumları, rezervuarları parçalayarak örtü kayaları darmadağın etmiştir. Mevcut kapanların faylarla parçalanması sonucunda birbirinden kopuk, küçük sahalar oluşmuştur.

Buna karşın söz konusu komşu ülkelerde daha sakin geçen jeolojik tarih, aynı rezervuarda, daha sığ ve tahrip olmamış daha geniş alanlarda kapanların oluşmasına yol açmıştır.

Kısaca, bu ülkelerde hem sığda olan hem de geniş alanları kapsayan petrol kapanları, ülkemizde çok daha derinlerde olduğu gibi, paramparça olduklarından küçük alanları kapsamaktadır. Bu nedenle petrol rezervlerimiz ve verimlilikleri çok düşük düzeydedir.

Yani ülkemizde İran, Suriye ve Irak'ta olduğu gibi büyük ölçekte ve ekonomik petrol rezervleri bulunmamaktadır. **Ancak Türkiye'de yeterli düzeyde arama faaliyeti de yapılmadığı bilinen bir gerçektir.**

Diğer yandan üretilen ham petrolün sınıflandırılmasında dikkate alınması gereken en önemli faktörler, petrolün gravitesi (API), viskozitesi ve içerdiği kükürt miktarı gibi özelliklerdir.

Dünya ham petrol talebinin % 90'ı, üretimi, taşınması ve işlenmesinin kolay olması nedeniyle hafif (gravitesi yüksek) ve orta petrol ile karşılanmaktadır. Dünya petrol kaynaklarının ancak % 25'ini hafif ve orta petrol oluşturmaktadır.

Türkiye'deki petrol sahalarının büyük bir kısmı ağır petrol içermekte olup, üretilen ham petroldeki kükürt oranı % 0 ile % 5,7 arasında değişmektedir. Petrol savaşları ise daha kıt olan hafif petrole ulaşmak için yapılmaktadır.

Türkiye'de petrol ve doğalgaz derinlikleri yaklaşık 2500 ve 3500 metre arasında değişen rezervuarlardan üretilmektedir. Petrol bakımından zengin olmayan ülkemizde 2012 yılı itibariyle kalan üretilebilir yurtiçi toplam petrol rezervi 43,3 milyon ton düzeyindedir. 2012 yılındaki üretim seviyesi baz alındığı ve sabit kaldığı takdirde, ülkemizde toplam ham petrol rezervlerinin yaklaşık 19 yıllık bir ömrü bulunmaktadır.

Ülkemizdeki üretilebilir doğal gaz rezervi ise 6,9 milyar metreküptür. 2012 yılındaki üretim seviyesi baz alındığı ve sabit kaldığı takdirde doğal gaz rezervimizin yaklaşık 10 yıllık ömrü bulunmaktadır.

Sektörde Ekim 2012 itibariyle 52 adet petrol arama ve üretim şirketi faaliyet göstermektedir. 2012 yılı sonu itibariyle bu şirketler, 304'ü kara, 71'i denizde olmak üzere toplam 375 adet arama ruhsatına sahiptir.

Türkiye'de Ham Petrol Rezervlerinin Şirketlere Göre Dağılımı (2011)

Şirket	Rezervardaki Petrol (*)		Üretilebilir Petrol		Kalan Üretilebilir Petrol	
	Varil	M.Ton	Varil	M.Ton	Varil	M.Ton
TPAO	5.503.849.923	819.452.630	887.595.688	129.234.109	222.677.356	33.283.978
N.V.Turkse Perenco	666.350.319	90.195.529	201.660.611	27.364.333	27.088.993	3.648.735
TransAtlantic E.M.I. ve DMLP Ltd.	539.000.000	73.247.984	98.500.000	13.385.763	12.778.316	1.760.854
Tiway & TPAO	49.611.000	6.953.650	19.600.000	2.747.204	1.161.040	149.660
N.V.Turkse Perenco ve TPAO	111.994.000	15.626.242	32.148.161	4.478.631	14.627.861	2.067.812
GYP	57.200.000	8.576.457	10.050.000	1.481.923	2.119.503	287.340
Aladdin ve GYP	1.505.287	211.170	305.287	42.869	245.503	34.570
Aladdin, GYP ve Madison (Turkey) LLC.	24.300.000	3.615.690	6.190.000	914.922	3.978.665	592.934
Aladdin, GYP ve Talon	25.000.000	3.280.000	7.500.000	983.800	7.177.929	941.660
Arar	56.300.000	8.083.582	16.900.000	2.426.601	16.899.246	2.426.493
Extreme-Petrako	8.390.000	1.168.700	1.680.000	235.000	1.680.000	235.000
TPIC	333.073	49.619	333.073	49.619	-	-
Amity Oil ve TPAO	141.721	16.008	141.164	15.943	6.861	878
Diğer	33.478	4.570	33.478	4.570	1.182	137
Toplam	7.044.008.801	1.030.481.831	1.282.637.462	183.365.287	310.442.455	45.430.051

* İspatlanmış, muhtemel ve mümkün rezervler toplamıdır.

Kaynak: TPAO 2011 Yılı Hampetrol ve Doğal Gaz Sektör Raporu

Ülkemizde petrol sahalarının yalnızca % 7'sinin 25-500 milyon varil rezerve, buna karşılık sahaların kalan % 93'ünün 25 milyon varilden az rezerve sahip olması; ülkemizin jeolojik yapısının sonucudur. Türkiye'de keşfedilmiş sahaların çok büyük bir kısmı küçük saha kategorisindedir.

1934 yılından 2011 yılı sonuna kadar 4103 adet kuyu delinerek 7.647.838 metre sondaj gerçekleştirilmiştir.

2012 yılının Ocak-Kasım döneminde ise 102 adet arama ve tespit, 48 adet üretim kuyusu açılarak sondaj faaliyeti yürütülmüştür. Bu kuyulardan 71'inde TPAO, 79'unda ise özel şirketler sondaj faaliyeti gerçekleştirmiştir. 2012'nin aynı döneminde 193 bin metresi arama ve tespit, 82 bin metresi ise üretim olmak üzere toplam 275 bin metre uzunluğunda sondaj yapılmıştır.

1934 yılından bugüne kadar 1757 arama kuyusu sonucunda 120'si ham petrol, 54'ü doğalgaz olmak üzere 174 sahada keşif yapılmıştır. Keşif isabet oranı yaklaşık % 10'dur.

Son 10 yıllık dönemde ise 20 adet ham petrol, 30 adet ise doğalgaz sahası keşfedilmiş, keşif isabet oranı ise son 10 yılda yükselmiş ve bu dönemde % 33 olmuştur.

Ülkemizde petrol faaliyetlerinin başladığı tarihten bugüne açılan kuyu sayısı son derece sınırlıdır. Dünyada bu sayıda kuyunun, aylarla ifade edilecek kadar kısa sürede açılabilirdi düşünülürse, Türkiye'de açılan kuyu sayısının yetersizliği ortaya çıkmaktadır.

Denizlerimizde ise açılan kuyu sayısı, son yıllarda artmakla birlikte, son derece azdır. Bu durum denizlerimizin neredeyse hiç aranmadığını göstermektedir.

Son 10 yılda açılan 1274 adet kuyunun % 47'si Güney Doğu Anadolu, % 44'ü Marmara, % 6'sı diğer bölgelerde, % 3'ü ise denizlerde açılmıştır.

Ülkemiz petrol sektöründe kamuda dikey entegrasyon ve TPAO

Ülkemizde halihazırda yurtiçi üretim petrolde toplam ürün tüketiminin % 8'ine, doğal gazda ise % 2'sine ancak ulaşmaktadır. Yani, petrolde dışa bağımlılığımız % 92, doğal gazda ise % 98 düzeyindedir.

Ülkemizde enerji tüketiminde petrolün payı yaklaşık % 30, doğal gazın payı da yaklaşık % 33'tür. Görüldüğü üzere, ülkemizde enerji ihtiyacı açısından da son derece önemli olan petrolde ve doğal gazda kıt kaynakların en verimli ve kamu yararını gözetecek şekilde değerlendirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Nitekim, bu ihtiyaçtan hareketle Cumhuriyetin ilk yıllarından bugüne sektörde kamunun liderliğinde önemli yatırımlar gerçekleştirilmiş ve sektör kamu eliyle planlı bir şekilde örgütlenmiştir.

1926 yılında 792 Sayılı Petrol Yasası çıkartılarak, devlete petrol arama yetkisi verilmiş, 1933 yılında ise devlet eliyle petrol arama ve üretim işlemlerinin yürütülmesi amacıyla, 2189 Sayılı "Altın ve Petrol Arama ve İşletme İdareleri Teşkiline Dair Yasa" çıkarılarak, petrol sektöründe ilk organizasyon olan, Petrol Arama ve İşletme Dairesi kurulmuştur.

Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı döneminde ise 2804 Sayılı yasayla 1935 yılında Maden ve Tetkik Arama Enstitüsü (MTA) kurulmuş ve daha evvel kurulan idare kaldırılarak, devlet adına arama ve sondaj faaliyetlerini yürütme görevi MTA'ya devredilmiştir.

Petrol sektöründe kamu elinde arama, sondaj ve üretim faaliyetleri sürdürülürken, 1940 yılında çıkarılan Milli Korunma Kanunu çerçevesinde, petrol sektöründeki zincirin son halkası olan dağıtım alanında faaliyet göstermek üzere 1941 yılında kamu şirketi Petrol Ofisi kurulmuştur.

1953 yılında, arama ve üretimden sonra sektörün ikinci halkası olan rafineri faaliyetini yürütmek üzere, Batman Rafinerisi kurulmuştur.

1954 yılı ise ülkemizde petrol sektörü açısından dönüm noktası olmuş; önce 6326 Sayılı Petrol Yasası çıkarılmış ve aynı yasaya dayalı olarak Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) kurulmuştur.

Kamu şirketi TPAO, kuruluş yasasındaki hükme dayanarak, zamanla ham petrol rafinajı, taşıma, pazarlama, petrokimya ve gübre sanayi alanlarında faaliyet yürüten şirketler kurarak öngörülen dikey entegre yapıyı dünyadaki uygulamalar paralelinde gerçekleştirmiştir.

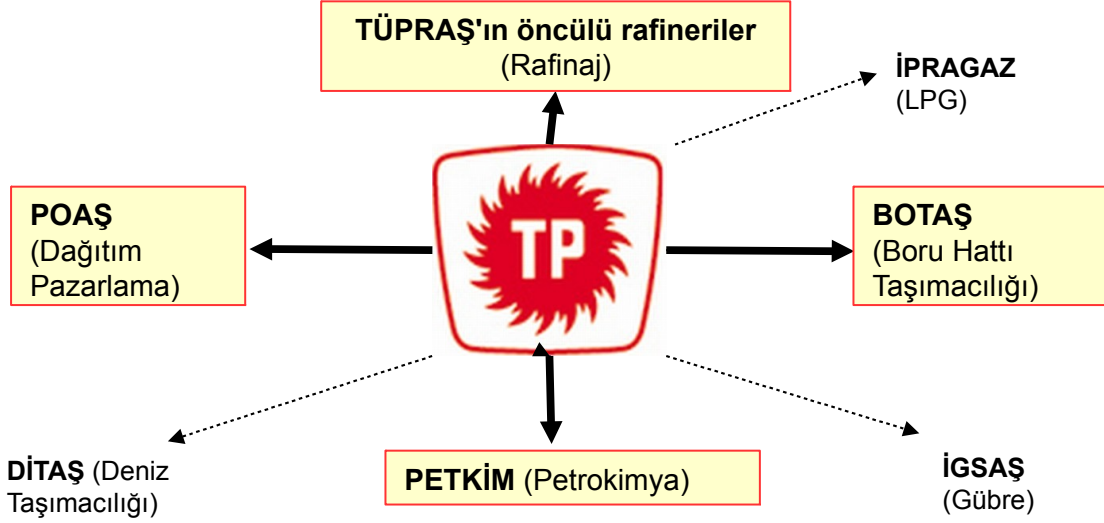
Bu doğrultuda, daha önce kurulmuş olan Petrol Ofisi ve Batman Rafinerisi ile 1961 yılında kurulan İPRAŞ Rafinerisi TPAO'ya bağlanmıştır.

1965 yılına gelindiğinde sektörde bir başka faaliyet alanında, TPAO öncülüğünde büyük bir kamu yatırımı gerçekleştirilmiştir. Kamu girişimi yoluyla sanayileşme sürecinin hızlandırılması amacıyla kurulan Petkim, ileri teknolojilerin özümlediği sektörlerin başında gelen petrokimya sanayinde petrol rafineri ürünlerinin değerlendirilmesi amacıyla kurulan ilk tesis olmuştur. Petkim, sektörde hâlâ tek şirket olarak faaliyet göstermektedir.

1972 yılında İzmir Aliağa Rafinerisi kurulmuştur.

1974 yılında petrol ve doğal gaz boru hattı taşımacılığı yapmak üzere TPAO'ya bağlı olarak Boru Hatları ile Ham Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) kurulmuştur.

TPAO Bünyesinde Dikey Entegrasyon

Kamu petrol şirketi TPAO böylece, bünyesinde Tüpraş'ın öncülü rafineriler, dağıtım ve pazarlamada POAŞ, boru hattı taşımacılığında BOTAŞ, petrokimya şirketi Petkim ile gübre fabrikası İGSAŞ, deniz tanker taşımacılığı yapan DİTAŞ, LPG dolum ve dağıtımını yürüten İpragaz'ın da bulunduğu entegre bir yapıya kavuşmuştur.

Petrol sektöründe neo-liberal saldırı ve entegrasyonun dağıtılması

Ülkemizde 12 Eylül darbesi, sermayenin çıkarları doğrultusunda yeni bir ekonomik modelin uygulanmasını öngörürken, bu tarihten itibaren kamunun ekonomideki varlığı zayıflatılmaya başlamış ve kamu girişimlerinin bir planlama dahilinde ekonomiye müdahalesi fikri bir kenara atılmıştır. Neo-liberal saldırılarla, yerli ve yabancı sermayeye alan açma operasyonlarının gerçekleştirildiği bir döneme girilmiştir.

1980 yılında Petkim, 2929 Sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri (İDT) Hakkında Kanun ile TPAO bünyesinden kopartılarak 102 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş olan Türkiye Kimya Sanayi Kurumu'na devredilmiştir.

İktisadi Devlet Teşekkülleri (İDT) ve Kamu İktisadi Kuruluşları (KİK) Hakkındaki 20.05.1983 tarih ve 60 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Türkiye Petrol Kurumu (PET-KUR) kurularak, TPAO bu kurumun bağlı ortaklığı haline getirilmiştir. Hemen arkasından ise TPAO'nun 6327 Sayılı Kuruluş Yasası yürürlükten kaldırılmıştır.

1984 yılında ise önce PET-KUR kapatılmış, TPAO'ya ve Petkim'e İDT statüsü verilmiştir. Aynı yıl, POAŞ, DİTAŞ, rafinerilerin birleştirilmesiyle PET-KUR bünyesinde 1983 yılında kurulan TÜPRAŞ ve BOTAŞ, 1988 tarihinde ise İGSAŞ, TPAO'nun bağlı ortaklıkları haline getirilmiştir.

Ülkemizde benimsenen özelleştirme politikaları çerçevesinde, 1980'li yılların ikinci yarısından başlayarak entegre yapının gelir getiren zincirlerinden TÜPRAŞ, POAŞ, DİTAŞ, PETKİM, İGSAŞ özelleştirme kapsamına alınarak, BOTAŞ ise teşekkül haline getirilerek TPAO'nun bağlı ortaklıkları statüsünden çıkarılmışlardır.

Dikey entegre yapının parçalanarak sona ermesiyle, rafinaj, petrol ürünlerini pazarlama/dağıtım, petrokimya, boru hatlarıyla ham petrol/doğal gaz taşımacılığı TPAO'nun faaliyet konusu olmaktan çıkmıştır. TPAO'nun faaliyet alanı, petrol/doğal gaz arama, sondaj ve üretim ile sınırlı hale gelmiştir.

Dünyada neo-liberal politikaların yaygınlaşmasına karşın birçok ülkede petrol sektöründeki kamu işletmeleri varlığını sürdürür ve entegre yapıları korunurken, temel enerji kaynağımız petrol sektöründe TPAO, adeta kolsuz-kanatsız bırakılmıştır.

Sırasıyla 2001 ve 2003 yıllarında çıkarılan 4646 Sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve 5015 Sayılı Petrol Piyasası Kanunu, sektörde serbestleştirmenin önemli adımları olmuştur.

Sektörde özelleştirmeler ise TPAO ve BOTAŞ dışında yine 2000'li yıllarda tamamlanmıştır. TPAO'dan ayrılan POAŞ, 2000 yılında, İGSAŞ 2004 yılında, TÜPRAŞ 2006 yılında, Petkim 2008 yılında özelleştirilerek özel sektöre devredilmiştir.

Petrol sektöründe gerçekleştirilen özelleştirmeler, herhangi bir üretim-tüketim projeksiyonuna dayanmadan, ülkemizin toplumsal ve iktisadi çıkarları gözetilmeden yani sektörel herhangi bir planlama yapılmadan gerçekleştirilmiştir. Kamunun varlığının büyük ölçüde zayıflatıldığı sektörde, bazı halkalarda kamu varlığı tümüyle sona ermiştir.

Petrol sektöründe güncel durum

Ham petrol ve doğalgaz üretimi

Ülkemizde ham petrol üretimi 2011 yılında 2,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Petrol üretiminin bugünkü düzeyi, 1999 yılındaki seviyesinin oldukça gerisindedir. 1999 yılına göre üretim % 19 daha düşük bir düzeydedir. Üretim düzeyi yıllar içinde, Türkiye'de 1991 yılında ulaşılan ve bir rekor olarak kayıtlara geçen 4,5 milyon tonluk üretim seviyesine yaklaşamamıştır.

Ülkemizde petrol üretimi, 2000-2007 yılları arasında (2005 yılındaki küçük artış dışında) sürekli düşmüş, 2008 yılından itibaren artmaya başlamış, ancak 2011 yılında % 5,2 oranında azalmıştır.

2012 yılının 11 aylık döneminde ise üretim, 2,1 milyon ton olmuştur.

Ülkemizde Yıllara Göre Ham Petrol Üretimi (Ton)

Yıllar	Üretim	Artış (%)
1999	2.939.896	
2000	2.749.105	-6,5
2001	2.551.467	-7,2
2002	2.441.534	-4,3
2003	2.375.044	-2,7
2004	2.275.530	-4,2
2005	2.281.131	0,2
2006	2.175.668	-4,6
2007	2.134.175	-1,9
2008	2.160.067	1,2
2009	2.401.799	11,2
2010	2.497.022	3,9
2011	2.367.251	-5,2
2012*	2.132.407	

* 11 Aylık

Kaynak: PİGM

Ülkemizde petrol üretiminin yaklaşık % 75'i kamu şirketimiz TPAO tarafından gerçekleştirilmektedir. 2012 yılındaki 11 aylık üretimin şirketlere göre dağılımı ise % 69'unu tek başına TPAO, % 15'ini Perenco, % 8'ini TPAO ve ortakları (Perenco, Tiway, Amity, TPIC), % 5'ini Transatlantic ve bağlı şirketi DMLP, % 2'sini ise Aladdin Middle East ve ortakları şeklindedir. Yani TPAO dışındaki üretimin çok büyük bir bölümü yabancı şirketler tarafından yapılmaktadır.

TPAO, neo-liberal politikalarla zayıflatılmasına rağmen yurtiçinde ve yurtdışında çokuluslu petrol

tekelleri ile rekabet etmeye çalışmaktadır. 2007 yılından itibaren TPAO'nun yurtdışı petrol üretimi, yurtiçindeki üretimini geride bırakmıştır.

Türkiye'de rezervardaki ham petrol rezervi (yerinde rezerv) 1.030,5 milyon tondur. Üretilbilir rezervler ise 183,4 milyon ton düzeyindedir. Üretilbilir rezervlerin 140,1 milyon tonu çıkarılmış yani üretilmiştir. Kalan üretilbilir rezervimiz ise 43,3 milyon ton düzeyindedir. 2012'deki üretim düzeyi sabit kaldığında rezervlerimizin yaklaşık 19 yıllık ömrü bulunmaktadır. Son 10 yılda yeni keşifler ve üretim iyileştirmesi sonucu 26,8 milyon tonluk rezerv artışı olmuştur.

Türkiye'de doğalgaz üretimi 2011 yılında 793,4 milyon metreküp olmuştur. 2012 yılının ilk aylık döneminde üretim, 617 milyon metreküp olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'de doğalgaz üretiminin 2012 yılı Kasım ayı itibariyle % 35'ini tek başına TPAO, % 25'ini Thrace Basin – Pinnacle Corporate, % 20'sini TPAO-Tiway-POAŞ-Foinavon ve % 11'ini TPAO ve Amity ortaklığı gerçekleştirmiştir.

Türkiye'de rezervardaki doğalgaz miktarı (yerinde rezerv) 25,8 milyar metreküptür. Üretilbilir rezerv 20,3 milyar metreküp düzeyindedir. Üretilbilir rezervlerin 13,4 milyar metrekübü üretilmiştir. Kalan üretilbilir rezerv ise 6,9 milyar metreküptür. 2012 yılındaki üretim düzeyi sabit kaldığında rezervlerimizin yaklaşık 10 yıllık ömrü bulunmaktadır. Öte yandan, son 10 yılda yeni keşifler ve üretim iyileştirmesi sonucu 4,5 milyar metreküplük rezerv artışı olmuştur.

Petrol ve doğalgaz ithalatı

2011 yılında ham petrolün % 12'lik kısmı yerli üretimden karşılanmıştır. İthal edilen 18,1 milyon tonluk ham petrolün % 51'i İran'dan, % 17'si Irak'tan, % 12'si Rusya'dan ve % 11'i ise S. Arabistan'dan alınmıştır. Ham petrol ithalatı içerisinde İran'ın payının ABD'nin yaptırımları nedeniyle önümüzdeki yıllarda azalması beklenmektedir.

Doğalgaz tüketimimizin ise 2011 yılında yaklaşık % 2'lik bir kısmı yerli üretimden karşılanmıştır. İthal edilen 43,9 milyar metreküplük doğalgazın % 58'i Rusya'dan, % 19'u İran'dan, % 9'u Cezayir'den, % 9'u Azerbaycan'dan ve % 3'ü ise Nijerya'dan alınmıştır. Kalan, % 2'lik kısım spot LNG alımlarıdır.

Türkiye'nin toplam enerji ithalatı 2010 yılında 38,5 milyar dolar olmuştur. 2011'de bu rakam 54,1 milyar dolara çıkmıştır. 2011 yılında 54,1 milyar dolarlık enerji ithalatının içerisinde 14,5 milyar dolarlık ham petrol ve 20,2 milyar dolarlık doğalgaz ithalatı yer almaktadır. 2012 yılında ise Aralık ayı hariç toplam enerji ithalatı, 55 milyar dolar düzeyindedir. Yılın tamamında bu rakamın 60 milyar dolar dolayında gerçekleşeceği düşünülmektedir.

Enerji ithalat değerinin düzeyi petrol fiyatlarındaki değişimden etkilenmektedir. İthalat değerinin 2010'dan 2011'e büyük bir sıçrama yapmasının nedeni, 2010 yılında ortalama petrol fiyatının varil başına 80 dolar düzeyinden 2011'de 111 dolara çıkması olmuştur. 2012 yılında ortalama ham petrol fiyatı ise önceki yıla göre sabit kalarak 111,7 dolar olmuştur.

Ülkemizin enerji ithalatının toplam ithalatımız içerisindeki payı 2011 yılında % 22,5, 2012 yılının 11 aylık döneminde ise yaklaşık % 25'tir.

Ülkemizde ham petrol ve doğal gaz üretimleri kısıtlı ve büyük ölçüde sabit olduğundan, bu iki üründe yurtiçi talep artışı doğrudan ithalatla karşılanmakta ve dışa bağımlılığımızı arttırmaktadır.

Bu nedenle her damla petrolün en etkin şekilde değerlendirilerek yüksek katmadeğerli ürünlere dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu da, ancak ve ancak, petrol sektöründe dikey entegrasyonun geçmişte olduğu gibi kamu eliyle yeniden sağlanması ile mümkündür. Enerji ihtiyacımız ve ülke ekonomisinin koşulları, sektörde üretimden rafinaja, petrokimyadan akaryakıt dağıtımına, kamucu yeni bir atılımı zorunlu kılmaktadır.

Oysa 1980'li yıllardan başlayarak izlenen neo-liberal politikalarla, kamu elinde entegre yapıya kavuşmuş petrol sektöründe özelleştirme uygulamaları gündeme getirilmiştir. Petrol sektörünün en önemli halkası rafinajda (Tüpraş) ve nihai tüketiciye akaryakıt sağlayan dağıtım alanında (POAŞ) özelleştirmeler gerçekleştirilmiş ve devletin akaryakıt fiyatlarını doğrudan etkileyen bu iki alanda kontrolü ortadan kalkmıştır.

Bugün ise hazırlanan yeni Türk Petrol Kanunu Tasarısı ile petrol sektörünün ilk halkası olan petrol arama ve üretim faaliyetlerinde, kamu kuruluşumuz TPAO'nun etkisi zayıflatılmaya ve yerli-yabancı sermayenin önü açılarak bu stratejik sektörde devlet kontrolü tasfiye edilmeye çalışılmaktadır.